

JAN PLEEGINGHOF, JAN SEMEINSHOF, REINIER PLETTINGHOF Beverwijk, 9 december 1976
Jan Pleeging werd geboren in Wijk aan Zee en Duin op 12 juli 1896, Jan Semeins idem op 22 maart 1916 en Reinier Pletting in Beverwijk op 28 augustus 1918. Alle drie overleden zij op 12 maart 1945 te Amsterdam, respectievelijk 48, 28 en 26 jaar oud. Zij werden op 26 februari 1945 door de Duitse politie gearresteerd wegens hulp aan onderduikers en Joden en overgebracht naar Amsterdam. Op het Weteringsplantsoen werden zij zonder proces gefusilleerd. Op 27 oktober 1945 werden zij, na een rouwdienst in de Grote Kerk, herbegraven op Duinrust.

Jan Pleeging had een tuindersbedrijf en was lid van de Binnenlandse Strijdkrachten. In zijn bollenschuur aan de Creutzberglaan zat een belangrijk ondergronds wapendepot. Ook Jan Semeins was lid van de Binnenlandse Strijdkrachten samen met zijn boezemvriend Reinier Pletting. Reinier was groepscommandant te Beverwijk en verspreidde tevens het illegale blad 'Vrij Nederland'. Zijn naam staat op het herdenkingsmonument aan de Wenckebachstraat.

TOON KOKHOF, SIEM VAN DUINHOF Beverwijk, 9 december 1976

Toon Kok werd geboren op 28 augustus 1906 te Amsterdam. Hij was werkzaam bij de Hoogovens en zeer actief in de Raad van Verzet. Buiten zijn hulp aan onderduikers, verspreidde hij de illegale krant 'De Waarheid'. Na zijn arrestatie werd hij overgebracht en opgesloten in kamp Amersfoort.

Siem van Duin werd geboren op 4 april 1919 te Beverwijk. Hij was lid van het verzet en bij de organisatie voor hulp aan onderduikers. Daarnaast was hij bij een technische sabotagegroep en verspreidde ondergrondse lectuur. Op 12 januari 1945 werd hij gearresteerd en via het politiebureau te Velsen overgebracht naar kamp Amersfoort.

Voor het pand Barchman Wuytierslaan 40 - 42 te Amersfoort werden op 5 februari 1945 achttien gevangenen uit Kamp Amersfoort en twee willekeurige voorbijgangers gefusilleerd. In 1946 werd een gedenkplaat onthuld ter nagedachtenis aan de twintig slachtoffers van deze represaillemoord. 's Nachts 3 februari 1945 verlieten twee verzetsmensen - gewapend met explosieven - een huis aan de Barchman Wuytierslaan. Zij hadden een bijzondere opdracht. Vanaf het hoger gelegen gedeelte van de BW laan daalden zij af - over- en door een sloot - naar het spoorwegemplacement waar zich een hoofdseinhuis bevond. Dit hoofdseinhuis was het doel van de twee KP-ers. Na het plaatsnemen van de explosieven en de ontsteking trokken de twee verzetsmensen zich terug in hun schuilplaats. Er gebeurde echter niets. De twee KP-ers besloten de lading te controleren. Ditmaal gewapend met een stengun. De ontsteking werd vervangen door een vuurkoord en de mannen maakten zich voor de tweede keer uit de voeten. Na ongeveer 40 seconden volgde de explosie. Vrijwel direct na de explosie vlakbij het huis van waaruit de KP-ers waren vertrokken stuitten ze plots op drie Duitse militairen van de Feldgendarmarie. Door een salvo uit de stengun werden twee Duitsers direct gedood. Een derde stierf later. De KP-ers namen de benen.

Twee dagen later stopten op de BW-laan voor het huizenblok 40-42 twee auto's. Een auto met Duitse militairen en een vrachtwagen met 18 jonge gevangenen uit het PDA. De mannen werden uit de vrachtwagen de voortuin ingedreven. Twee toevallige voorbijgangers ondergingen hetzelfde lot. Vervolgens werden - in het wilde weg - alle 20 mannen neergeschoten. Bij de slachtoffers werden borden geplaatst met daarop "saboteurs en terroristen". De lichamen bleven een dag en een nacht in de tuin liggen.

Onder hen waren Toon Kok en Siem van Duin. Er waren nog twee andere Beverwijkers onder de gefusilleerden, namelijk Antoon Valk en Eduard van Heulen. (Naar hen is geen straat vernoemd.) Toon Kok staat ook vermeld op het herdenkingsmonument aan de Wenckebachstraat.

THEO HENDRIKSEHOF, PIETER HOUTKOPERHOF Beverwijk, 9 december 1976

Theo Hendrikse werd geboren op 5 april 1907. Hij was werkzaam bij de hoogovens en als bestuurslid van de Nederlandse Metaalbewerkerbond was hij een kernlid in de personeelsvertegenwoordiging. Door het verraad van een Duitse werknemer werd Theo als stakingsleider door de Duitsers op 1 mei 1943 gearresteerd. De volgende dag, 2 mei, werd hij in de duinen bij Bloemendaal gefusilleerd. Hij staat vermeld op het herdenkingsmonument aan de Wenckebachstraat.

Pieter Houtkoper werd geboren op 30 januari 1898 te Ouddorp. Hij was werkzaam bij N.V. Verenigde Koninklijke Papierfabrieken de firma Van Gelder & Zonen te Velsen-Noord. Hij was voorzitter van de plaatselijke fabrieksbond en riep op om aan de staking mee te doen. Hij werd op 2 mei gearresteerd en nog diezelfde dag gefusilleerd in de duinen bij Bloemendaal.

De aanleiding tot de stakingen was de bekendmaking op 29 april 1943 dat Nederlandse oud-militairen (die gevochten hadden in mei 1940) zich moesten melden voor krijgsgevangenschap en arbeidsinzet in Duitsland. Die onverwachte oproep aan 300.000 militairen sloeg in als een bom. Dit leidde tot stakingen in Hengelo (Overijssel) bij de machinefabriek van Stork en andere fabrieken op het platteland van Noord- en Oost-Nederland. Als een lopend vuurtje verspreidde de staking zich over bedrijven in het noorden, oosten en zuiden van het land en in de Zaanstreek zoals Bruynzeel, de Blikfabrieken, Albert Heyn, Verkade en Duyvis waarvan veel (vrouwelijk) personeel in Amsterdam woonde. Boeren voerden ook actie: ze leverden geen melk aan de melkfabrieken. Daarom heet de april-meistakingen ook melkstaking. De staking breidde zich landelijk uit en dus ook naar de Hoogovens. De Duitse bezetter reageerde op deze staking met harde hand. De opperste politiechef in Nederland, de SS'er Rauter, kondigde het politiestandrecht af. Daarbij konden 'verdachten' meteen, zonder vorm van proces, worden doodgeschoten. Van Groningen tot Limburg werden stakers gearresteerd. Daarbij vielen in totaal bijna tweehonderd doden, ongeveer 80 bij executies en verder bij beschietingen op straat. De namen van de doden werden op plakkaats bekendgemaakt. De staking eindigde op 5-6 mei 1943.

BERGERSLAAN Beverwijk, 4 maart 1941

Pieter Stevens Bergers werd op 6 september 1920 in Velsen geboren. Hij verleed op 12 mei 1940 ten gevolge van zijn verwondingen opgelopen bij het bombardement van Vlissingen. Hij was vanaf 9 september 1939 als vrijwilliger in dienst van de Koninklijke Marine voor de tijd van 6 jaar als telegrafist. Hij was als matroos 2^e klasse geplaatst op het opleidingsschip 34 Hr. Ms. Noordbrabant. (afbeelding)

Op zondag 12 mei werd de Vlissingse binnenstad en het havengebied gebombardeerd. De Noordbrabant diende als logementsschip voor de matrozenopleiding in Vlissingen. Op 17 mei 1940 dringt de Duitse Waffen-SS Divisie Standarte Deutschland door tot aan de Sloedam. Nederlandse troepen beginnen nu militaire installaties onklaar te maken. Het wachtschip Noord-Brabant wordt door de bemanning in brand gestoken en tot zinken gebracht. Het wrak werd later door de Duitsers gelicht en verschroot.

Het lichaam van Pieter spoelde op 23 juli 1940 aan bij Koudekerke. Aanvankelijk werd hij daar ook begraven maar op 7 augustus 1940 werd zijn stoffelijk overschot met militaire eer op Duinrust herbegraven

BERGHUISSTRAAT Beverwijk, 4 maart 1941,

Jan Berghuis werd geboren in Velsen op 25 december 1910. Hij verdiende zijn brood met het bezorgen van de 'Kennemer' en de twee bladen 'Rijk der vrouw' en 'Cinema Theater'. Hij diende als soldaat bij het 1^e regiment Genietroepen. Bij de gevechten rond het vliegveld Valkenburg in de begindagen van mei 1940 sneuvelde hij op 12 mei.

Op 10 mei 1940 werd het vliegveld en het dorp Valkenburg ingenomen door Duitse parachutisten. Tijdens de dagen daarna werd er getracht hen gevangen te nemen en het dorp te heroveren. Tijdens deze gevechten, die duurden tot de overgave op 15 mei, is Jan Berghuis gesneuveld.

CNOSSENHOF Beverwijk, 12 mei 1977

De straat is vernoemd naar de drie leden van de familie Cnossen die door de Duitsers zijn omgebracht als represaillemaatregel. De familie Cnossen heeft een actieve rol gespeeld in het verzet tegen de Duitse bezetter. Pier Cnossen werd geboren op 29 juni 1890 te Wymbritseradeel en overleed op 26 april 1945 te Heemskerk. Zijn zoon Feike Cnossen werd geboren te Sloten op 6 augustus 1919 en is overleden op 26 april 1945 te Heemskerk. Margje Cnossen-van Dijk was geboren te Beverwijk op 4 maart 1921 en overleden 26 april 1945 te Heemskerk, zij was de vrouw van Feike.

Op 26 april 1945 werd op de Rijksweg te Heemskerk door het plaatselijk verzet een zogenaamde boobytrap geplaatst. Tijdens het passeren van een Duitse militaire eenheid explodeerde deze bom en richtte veel schade aan onder de militairen. De Duitsers namen gelijk wraak door op de nabij gelegen huizen te schieten. Het huis van de familie Cnossen aan de Rijksweg lag in de directe nabijheid van de aanslag, maar of zij op de hoogte

waren van het plaatsen van de bom, is niet bekend. Samen met zijn vrouw en zijn inwonende vader, trachtte Feike te vluchten. De drie vluchtenden werden door de Duitse soldaten ontdekt en gevangen genomen. Meteen werden zij alle drie tegen de zijmuur van hun huis gezet en zonder pardon doodgeschoten. Gezamenlijk werden de drie slachtoffers op Duinrust begraven. Beide mannen staan vermeld op het herdenkingsmonument aan de Wenckebachstraat.

DEKKERSTRAAT Beverwijk, 4 maart 1941

Gerrit Dekker werd geboren in Beverwijk op 24 oktober 1919. Hij overleed op 15 mei aan zijn verwondingen opgelopen bij het bombardement van Den Helder waar hij soldaat was bij de infanterie.

Naar aanleiding van het bombardement op Rotterdam besluit het opperbevel van Nederland tot overgave. Generaal Winkelman maakt de capitulatie van Nederland op 14 mei om 19.00 uur via de radio bekend. De overgave gold niet voor de provincie Zeeland, waar voornamelijk Franse troepen nog tot 19 mei verzet blijven bieden. In de avond van 14 mei 1940 om kwart over acht, 1 uur en een kwartier na de bekendmaking van de capitulatie, wordt Den Helder gebombardeerd door de Duitse Luftwaffe. Een vergissing die 28 mensen het leven kostte.

Gerrit Dekker overlijdt de dag erna in het ziekenhuis. Hij werd begraven in Den Helder maar later op 10 oktober 1940 herbegraven op Duinrust.

ELINK STERKSTRAAT Beverwijk, 4 maart 1941

August Henri Louis Elink Sterk werd geboren op 12 augustus 1914 in Den Haag. Als sergeant der Grenadiers sneuvelde hij op 12 mei 1940 tijdens de gevechten met Duitse parachutisten nabij Delft. Tijdens de opmars van zijn compagnie, deel uitmakend van de spitspatrouille, omstreeks half drie 's nachts plotseling vanuit het zijterrein met een mitrailleur onder vuur genomen. Dit vuurgevecht geschiedde in de buurt van een Duits vliegtuig dat op de weg zuid van de vorkburg was geland. Samen met de gewonden werd hij afgevoerd naar het ziekenhuis Bethel in Delft. Hij werd op 14 mei 1940 te Delft in een noodgraf naast de Nieuwe kerk begraven. Op 9 september 1940 werd hij herbegraven op de Algemene begraafplaats te Delft. Hij staat vermeld op het herdenkingsmonument aan de Wenckebachstraat.

Het Garderegiment Grenadiers en Jagers is opgericht in 1829. Zij moeten "onder het oog des Konings" dienstdoen, wat inhoudt dat ze worden gelegerd waar de Koning (of Koningin) regeert. Zo verdedigden ze Den Haag in mei 1940. De Grenadiers en Jagers eenheden in en om Den Haag hebben deelgenomen aan de strijd om de residentie tegen de Duitse 22e luchtlandingsdivisie van generaal von Sponeck en de Duitse 7e luchtlandingsdivisie onder generaal Student die met 430 transportvliegtuigen worden aangevoerd en door 250 jachtvliegtuigen en 200 bommenwerpers worden ondersteund. Na landing op de 3 vliegvelden Ypenburg, Ockenburg en Valkenburg moeten zij naar het regeringscentrum oprukken om de koningin, de regering en het opperbevel gevangen te nemen. De eerste strategische luchtlandingsoperatie in de geschiedenis. Uiteindelijk heeft de vijand zijn opdracht in en rond den Haag niet kunnen uitvoeren. Dit is voor een groot deel te danken aan het optreden van Grenadiers en Jagers. Door dit optreden hebben de Duitsers de 'slag om de Residentie' feitelijk verloren waardoor de Koninklijke familie en de regering de gelegenheid kregen om te vluchten.

HENDRIKSLAAN/PROMENADE Beverwijk, 16 mei 1950

Sirach Theodorus Hendriks werd geboren op 6 juni 1920 en overleed op 1 mei 1945 in de golf van bengalen. Hij was kwartiermeester bij de Koninklijke Marine aan boord van de Hr.Ms. Tromp. Tijdens een kustbombardement op de eilanden Andamanen en Nicobaren in de golf van Bengalen, verloor hij zijn leven door een voortijdig ontploffende granaat. Voor bewezen heldenmoed kreeg hij het Kruis van Verdienste.

Door de Hr.Ms. Tromp werden van mei 1940 tot februari 1942 konvooidiensten uitgevoerd, daarna werd het schip ingedeeld bij de ABDA-vloot. Het schip nam onder meer deel aan de Slag bij Kangean, Actie bij Banka en Billiton, en de Slag in de Straat Badoeng. Na het verlies van Nederlands-Indië week de Tromp uit naar Australië. In Australië werd de bewapening van de Tromp uitgebreid met 2 x 7,6 cm-kanonnen. Tijdens de Tweede Wereldoorlog is door de Japanse strijdkrachten vijfmaal gemeld dat de Tromp tot zinken was gebracht, daarmee was de Tromp een van de schepen die het meest gezonken gemeld werden, maar die wel de Tweede Wereldoorlog overleefden. Na het einde van de oorlog met Japan was de Tromp het eerste schip dat aanmeerde in de haven van Batavia. Op 21 oktober 1945 was het schip betrokken bij de overgave van de Japanse strijdkrachten op het eiland Billiton. Het schip arriveerde op 3 mei 1946 in Amsterdam nadat het op 20 januari 1946 vanuit Nederlands-Indië was vertrokken.

HUIDERLAAN Beverwijk, 4 maart 1941

Johannes Wilhelm Matthias Huider werd op 23 maart 1910 geboren in Althuizen (Duitsland). Hij overleed op 12 mei 1940 te Ederveen. Hij diende bij het 10^e regiment Infanterie 2^e bataljon 3^e compagnie. Dit regiment was uitgerust met licht mitrailleurs en opgenomen in de verdediging van de Grebbelinie. Het regiment heeft verschillende Duitse aanvallen afgeslagen. Achter het regiment zat een groep met zware mitrailleurs die over de stellingen heen schoten naar de uit Ede oprukkende Duitsers. Op 12 mei 1940, tijdens een morteraanval van de Duitsers, viel er een voltreffer op de stelling. Huider kreeg een granaatscherf in zijn rug waaraan hij overleed. Hij werd op 14 mei begraven op de Algemene Begraafplaats in Ederveen. Op 14 februari 1968 werd hij herbegraven op het Militaire Ereveld Grebbergen, rij 8, graf 39. Hij staat vermeld op het herdenkingsmonument aan de Wenckebachstraat.

KUENENPLEIN Beverwijk, 16 mei 1950

Gerrit Jan Kuenen werd in Aalten op 13 januari 1918 geboren en overleed te Gilze en Rijen in de nacht van 31 mei op 1 juni 1944. Hij was Engelandvaarder. Jan had een baan bij de Machinefabriek in Beverwijk toen hij op 2 februari 1938 werd opgeroepen om zijn militaire dienstplicht te vervullen. Hij werd korporaal-geweermaker. Tijdens de dienst werd zijn meniscus beschadigd, waarna hij werd afgekeurd. Hij werd werktuigbouwkundige bij de Hoogovens in IJmuiden. Tijdens de meidagen van 1940 zat hij thuis. Samen met zijn collega Kees van der Poel uit Beverwijk bedacht hij allerlei manieren om de Duitsers dwars te zitten. Nadat het een dag was uitgesteld wegens de sterke tegenwind, probeerde hij op 20 april 1941 hij vanuit Wijk aan Zee met een zeesloep naar Engeland te varen met Piet Coenen, Jan Schelvis, Slings, Veltman, een onbekende, een onbekend echtpaar, 2 onbekende Amsterdammers en een onbekende uit IJmuiden. Eenmaal op zee bleek het toch onmogelijk te zijn om verder gegaan. Door het ruwe weer werd Kuenen overboord geslagen maar gelukkig weer gered, Er werd besloten terug te keren. Kuenen werd op 16 mei gearresteerd, ondervraagd en toch weer vrijgelaten. Een dag later werd dit herhaald. Hij besloot over land naar Engeland te gaan, en via Spanje, Curaçao en Canada slaagde hij erin op 17 december 1942 zijn doel te bereiken. Kuenen werd in Engeland tot geheimagent opgeleid en gepromoveerd tot 2de luitenant. Op 31 mei 1944 werd hij uitgezonden naar Nederland. De Hudson (V9155) van het 161 Special Duties Squadron werd die nacht aangeschoten bij Gilze-Rijen en stortte neer. Niemand overleefde de crash en ze werden ter plekke begraven. Op 22 september 1945 werd Jan Kuenen met militaire eer op begraafplaats Duinrust herbegraven. Hij staat vermeld op het herdenkingsmonument aan de Wenckebachstraat.

NIELENLAAN/PLANTSOEN Beverwijk, 16 mei 1950

Dirk Nielen werd op 20 juli 1899 in Heemskerk geboren. Hij was korporaal-machinedrijver der Koninklijke Marine aan boord van Hr. Ms. Caroline.

Hr. Ms. Caroline (FY 1729) was een Nederlandse hulpmijnenveger. Het schip is gebouwd als IJM 26 door de scheepswerf Bonn & Mees uit Rotterdam. Op 1 mei 1940 was het schip vanuit de haven van IJmuiden uitgevaren. Na de val van Nederland in 1940 wist het schip uit te wijken naar het Verenigd Koninkrijk waar het nog datzelfde jaar door de Nederlandse marine werd gevorderd en omgebouwd tot hulpmijnenveger. De Caroline voerde veegoperaties uit in de Britse wateren, waarbij het schip op 28 april 1941 op een magnetische mijn liep in de baai van Milford Haven. Deze ontplofte recht onder het schip in de baai van Milford Haven (Wales), waar de mijnenveegdienst destijds was gestationeerd. Het schip vloog door de enorme klap de lucht in en brak in tweeën. De vijftien bemanningsleden moeten op slag dood geweest zijn. Zij hadden tijdens hun veegdienst al zes mijnen geruimd, de zevende werd hun fataal. Een wrange bijkomstigheid was dat een ander schip, de Hr. Ms. 'Rotterdam', die dag moeilijkheden had met zijn veegtuig. De 'Caroline' was reserve en moest invallen. Van de 15 opvarenden zijn slechts 4 stoffelijke overschotten geborgen. Dirk was hier niet bij.

RIJVORDTLAAN, WILGENHOFLAAN Beverwijk, 4 maart 1941

Jan Dirk Rijvordt werd geboren op 1 mei 1917 te Amsterdam en is overleden op 15 mei

1940 te Schiedam. Hij sneuvelde tijdens de gevechten met het Duitse leger. Op 4 mei 1940 was hij aan boord van de 'Jan van Galen' net terug gekeerd uit het voormalige Nederlands-Indië. Zijn eenheid, het corps mariniers was gestationeerd in Rotterdam en heeft verbeten gevechten tijdens de eerste oorlogsdagen. Na de oorlog werd het corps onderscheiden met de Militaire Willems Orde, de hoogste Nederlandse onderscheiding.

Johannes Wilgenhof werd geboren op 6 april 1910 in Haarlem en is overleden op 14 mei 1940 te Rotterdam. Hij was van beroep tuindersknecht. Hij diende bij het Korps motordienst te Zeist.

Op 10 mei veroverden Duitse parachutisten het vliegveld Waalhaven bij Rotterdam en landden Duitse watervliegtuigen op de Maas in de binnenstad van Rotterdam. Inzet was de controle over de bruggen van Rotterdam. Deze waren van strategisch belang om de vesting Holland te veroveren. Nadat de binnenstad van Rotterdam door de Duitse Luftwaffe was gebombardeerd capituleerde het Nederlandse Leger onder de dreiging dat anders ook Amsterdam, Utrecht en Den Haag zouden worden gebombardeerd.